МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Methods and strategies of differentiated learning in educational institutions

рівень вищої освіти другий (освітньо-професійний)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Методи та стратегії диференційованого навчання в закладах освіти» скерована на підготовку фахівців усіх спеціальностей.

«18» вересня 2025 р. с.

Розробник: *Степанова Тетяна Михайлівна, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, доктор педагогічних наук, професор*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Методи та стратегії диференційованого навчання в закладах освіти» розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту*
Протокол № 2 від «18» вересня 2025 р.

Завідувач кафедри *Володимир Гладишев*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Методи та стратегії диференційованого навчання в закладах освіти» *розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту*
Протокол № 1 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Методи та стратегії диференційованого навчання в закладах освіти» погоджено з навчальним відділом*

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Методи та стратегії диференційованого навчання в закладах освіти» затверджено Навчально-методичною радою НУК*
Протокол № 8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Степанова Т.М., 2025

ЗМІСТ

Вступ *4*

1. Опис навчальної дисципліни *5*

2. Мета вивчення навчальної дисципліни *6*

3. Передумови для вивчення дисципліни *6*

4. Очікувані результати навчання *6*

5. Програма навчальної дисципліни *6*

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування *11*

7. Форми поточного та підсумкового контролю *11*

8. Критерії оцінювання результатів навчання *15*

9. Засоби навчання…. *15*

10. Рекомендовані джерела інформації *16*

Анотація

Курс вибіркової дисципліни спрямований на формування у студентів цілісного уявлення про теоретико-методологічні засади та практичні інструменти диференційованого навчання. У процесі вивчення дисципліни розглядаються сучасні підходи до врахування індивідуальних освітніх потреб, стилів навчання та рівня підготовленості учнів і студентів. Основна увага приділяється методам і стратегіям організації навчального процесу з урахуванням різнорівневих завдань, варіативності навчального матеріалу, індивідуальних траєкторій навчання та розвитку критичного мислення.

Курс передбачає ознайомлення з кращими світовими та вітчизняними практиками диференційованого навчання, принцип розробки моделей робочих різнорівневих програм із різних дисциплін та уроків (занять) із застосуванням диференційованих методів навчання, аналіз педагогічних ситуацій, інтеграцію інноваційних технологій у навчальний процес. У результаті опанування спецкурсу здобувачі освіти набувають умінь і навичок проєктувати освітнє середовище, що забезпечує ефективний розвиток кожного учня/студента, сприяє підвищенню якості освіти та реалізації принципів педагогіки партнерства.

Ключові слова: диференціація, індивідуалізація, індивідуальний підхід, методи навчання, освітня програма, стандартизація освіти, якість освіти, педагогіка партнерства.

Annotation

The special course is aimed at forming in students a holistic understanding of the theoretical and methodological principles and practical tools of differentiated learning. In the process of studying the discipline, modern approaches to taking into account individual educational needs, learning styles and the level of preparedness of pupils and students are considered. The main attention is paid to methods and strategies for organizing the educational process, taking into account multi-level tasks, variability of educational material, individual learning trajectories and the development of critical thinking.

The course provides an introduction to the best international and domestic

practices of differentiated learning, the principle of developing models of working multi-level programs in different disciplines and lessons (classes) using differentiated teaching methods, analysis of pedagogical situations, integration of innovative technologies into the educational process. As a result of mastering the special course, students acquire the skills and abilities to design an educational environment that ensures the effective development of each pupil/student, contributes to improving the quality of education and implementing the principles of partnership pedagogy.

Keywords: differentiation, individualization, individual approach, teaching methods, educational program, standardization of education, quality of education, partnership pedagogy.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна ф-ма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Нормативна</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 5</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Електронна адреса РПНД на сайті Університету</td><td rowspan="8">А1 Освітні науки
А2 Дошкільна освіта
А3 Початкова освіта
А4 Середня освіта
(за предметними спеціальностями),
А6 Спеціальна освіта
(Логопедія) та ін.</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>-</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне завдання
–</td><td colspan="2" rowspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>4 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин –150</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>12 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2;

самостійної роботи студента – 4</td><td rowspan="5">Ступінь
ІІ освітній рівень
підготовки магістрів</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>134 год.</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:
0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

Мова навчання – українська.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної та заочної форми навчання – 60 год.(33~67%).

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою курсу є теоретична підготовка магістрів до здійснення дидактичної, методичної й інноваційної педагогічної діяльності у вищій школі шляхом формування їх інтересу, здатності й готовності до самостійного пізнання актуальних проблем диференційованого та індивідуалізованого підходів до організації навчання в закладах освіти, уміння створювати індивідуальні програми з різних навчальних дисциплін.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення вибіркової дисципліни «Методи та стратегії диференційованого навчання в закладах освіти» є вивчення студентами курсу загальної педагогіки та опанування фаховими методиками на ОС «бакалавр».

4. Очікувані результати

РН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об’єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Методи та стратегії диференційованого навчання

Змістовий модуль 1. Диференційоване навчання як педагогічна проблема

Тема 1. Диференційоване навчання: сутність, значення. Зміст освіти.

1. Диференційоване навчання: сутність, значення.
2. Педагогічна теорія про формування змісту освіти.

Змістовий модуль 2. Організація диференційованого навчання в закладах освіти

Тема 2. Різнорівневі робочі плани та програми навчання

1. Методи та стратегії організації диференційованого навчання.
2. Принцип розробки моделей робочих планів та різнорівневих програм.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Методи та стратегії диференційованого навчання										
Змістовий модуль 1. Диференційоване навчання як педагогічна проблема										
Тема 1. Диференційоване навчання: сутність, значення. Зміст освіти.	75	2	6	-	67					-
				-						
Разом за змістовим модулем 1	75	2	6	-	67					-
Змістовий модуль 2. Організація диференційованого навчання в закладах освіти										
Тема 2. Різнорівневі робочі плани та програми навчання	75	2	6		67					-
Разом за змістовим модулем 2	75	2	6		67					-
Разом за курсом	**150**	**4**	**12**	**0**	**134**	-	-	-	-	-

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Навчальні плани закладів освіти (за фахом студента)	2	0
2	Професійний стандарт фахівця (за фахом)	2	0
3	Стандарт вищої освіти, освітні програми (за фахом)	2	0
4	Різнорівневі завдання на пропедевтичному етапі роботи з учнями	2	0
5	Розробка різнорівневих програм та навчальних планів (за фахом)	4	0
	Разом	**12**	**0**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – ***2-5 год. / 1 заняття***;
- розробка різнорівневих завдань – ***15 год. / 1 роботу;***
- підготовка до контрольних заходів – ***15 год. / 1 захід***
- підготовка проектних завдань - ***3–5 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	-
2	Розробка різнорівневих завдань	30	-
3	Підготовка до контрольних заходів	30	-
4.	Виконання проєктних (самостійних) завдань*	44	-
	Разом	134	-

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   – лекція;
   – пояснення;
   – дискусія;
   – диспут;
   – ілюстрування;
   – демонстрація;
   – майстер-клас
2) на практичних заняттях:
   – практична робота;
   – фронтальне опитування;
   – частково-пошуковий метод;
   – спостереження.
   –

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо лише за умов досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали ДФН, 3 відповіді по 2 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
2,5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
1,5	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.

1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (15 робіт по 3 бали ДФН, 8 робіт по 3 бали ЗФН).
Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 10 ЗФН 55-45	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 9-7 ЗФН 44-30	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6-5 ЗФН 29-15	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 4-3 ЗФН 14-6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 55 балів (1 контрольна робота по 10 балів для ДФН, 55 балів для ЗФН)

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	6x10 бали = 60 балів	2x10 бали = 20 балів
Самостійна (проєктна) робота	2x15 бали = 30 балів	6x10 бали = 60 балів
Контрольна робота	1x10 балів= 10 балів	1x20 балів = 20 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті	5		
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
	Т2	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	10
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
	Т3	Відповідь на практичному занятті	5		
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	10
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
	Т2	Відповідь на практичному занятті	5		
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
	Т3	Відповідь на практичному занятті	5		
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
Контрольна робота			10	Контрольна робота	20
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (записи уроків, занять).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Вороніна Л. П., Карсакова О.К. Дидактичні підходи до конструювання різнорівневих програм в основній школі. Педагогіка: наук.-мет зб.; редкол Ярмаченко М. Д. та ін. К.: Освіта. Вип. 32. 1993. С. 34-39.
2. Галузинський В. М. Індивідуальний підхід у вихованні учнів. К.: Рад. Школа, 1982. 133 с.
3. Зайченко І. В. Історія педагогіки. Кн.2. Школа, освіта і педагогічна думка в Україні: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. К.: Вид. Дім «Слово», 2010. 1032 с.
4. Максименко С. Д., Євтух М. Б., Цехмістер Я. В., Лазуренко О. О. Психологія та педагогіка: підручник. К.: Вид. Дім «Слово», 2012. 584 с.

Допоміжна література

1. Кондратюк А. П. Педагогіка. К.: Вища школа, 1976. 375 с.
2. Коробко С. Л. Шестирічний учень. К.: Знання, 1986. 48 с.
3. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / За ред. Л. М. Проколієнко. К.: Рад. школа, 1989. С. 300-307.
4. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди / За ред. О. Г. Дзеверін. К.: Вища школа, 1972. 246 с.
5. Степанова Т. М., Лісовська Т. А. Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей старшого дошкільного віку: монографія. К.: Вид. Дім «Слово», 2012. 256 с.